

fill d'Aznar, / al *pabiment* de marbre los ulls clavats», MilàF (*ProsB.*, v. 253); de *paviment* no tenim dades fins prop de 1800 [Belv.], i *pavimentar* [*paymentada* 1460]: «la Llanterna del moll, al últim del Passeig de la Riba, que és molt freqüentada, y ben *pavimentada* ab pedres quadrades, a la vora del mar», B. de Maldà (*Excur.*, p. 4); *pavimentació*.

¹ Skok, *ARom.* VIII, 150; Jud, *VRom.* II, 312-3; FEW III, 304-5. *Espantar* és ja medieval a Gascunya, *spantare* es troba antigament en italià, i avui aquesta forma existeix a Gascunya i Migjorn llengüadocià, així com en molts patois francesos, concretament del SO., Centre i SE. (p. ex. *epâté* a Romont-Plagne, Suïssa, *VRom.* II, 436), i en algunes de l'extrem Sud d'Itàlia. — ² Explicació suspecta pel seu propòsit etimològic. ¿No seria una alteració catalana d'un mossàrab arabitzat *al-bāntabārkan VENTUM AFRICANUM 'el vent africà' (cf. cast. *ábrego AFRICUS*), i el que he dit d'això a l'article BARGALLÓ? Per ara no és més que una suposició audaç (ultracorrecció de *b* com a *p*, que hom suposaria arabitzada en *b*; i *alb-* > *arb-*, dissim. en *azb*), però caldrà prestar atenció a d'altres possibles indicis que es trobin. La pronúncia arabitzant també podria ser *-bārkan*. Si *espantavaillets* és de la mateixa zona també aquí es podria pensar paral·lelament en VENTUM PELAGICUM 'vent de mar'; encara més arriscat.

Poralla, V. *poll* I

PORC, del ll. PŌRCUS id. □ 1.ª *doc.*: escriptures dels Ss. XI-XII.

«De anno in anno *porc* un, de precio de solido [uno]», S. XI, *doc.* de l'Alta Vall del Segre, MiretS (*RHisp.* XIX, 14); un mas de Costoja havia de pagar de tribut al monestir d'Arles «una levada de *porc* et tres manas de lino et un manjar ---» en l'any 1168 (RLR III, 290); «dos mases --- que robà --- et alia vice --- menà-se'n zes *porcs* e 'z bous e tot cant i trobà», *doc.* del S. XII, de l'Alt Cardener; i la ecclèsia dez Pui --- la avia aredad de bèsties gro<s>ses e menudes, e *porcs* e galines e vexels», *doc.* de la Conca de Tremp, de 1242 (PPujol, *DocVgUrg.*, 4.24, 8.42); «P. Martí --- fa 18 drs. e maa<l>la, per *porc* e per perna», Capbreu de la V. de Ribes, c. 1283 (RLR IV, 57).

En literatura: «en una esgleya --- hom los fó alberger, e no-y hac matalafs ne --- e-l rey Karles féu-lur portar dos flascons de vi, e 6 pans de forment --- e una caldera de cols cuytes ab carn de *porc* fresc», Desclot (fets de 1282, *NCl.* III, 106.24). «Un *porc* qui s'era bolcat en una bassa de fanc passà devant ells, e lo canonge --- dix que en aquell *porc* no avia tanta de suzetat com en la dona qui portava color en sas fayçons», Llull (*Blanq.*, *NCl.* II, 109.3, 5). «DEL PŌRC: carn de *porc* salada ---; pernil o bacó de *porc*: petna, petaso; greix dols o la mantega de *porc*: axundia, sagí vell de *porc* --- botifarra ---», «carn de vedella ---; carn de *porc*: suilla; carn de *porc* salvatge: aprugna, ferina», OPou (*TbPu.*, 198, 190).

Per a les combinacions del mot *porc* amb adjectius, per tal de designar varietats del gènere *sus* o bèsties comparades amb el porc, veg. dades abundants en els *DAG.* i *AlcM*; per a *porc espi* o *porc crespí* 'Hystrix cristata', veg. *ESPINA* i *CRESP* (II, 1043a13). El més important és el *porc senglar*, nom que ja apareix en el *Curial* i en la *Cròn.* del Cerimoniós, veg. *SENGLE*; també es diu *porc salvatge* (OPou, supra) i *porc fer*: aquest, general a tota la part pirinenca del cat. occidental: *porcs fés* a la Vall de Lavansa (1964), un *porc fè* a Tor de Vall Ferrera, 1932; amb *é* oberta, a la Vall de Cardós: «es *porcs fés* mengen eixorellons» Estaon, 1934, igual a gran part almenys del Pallars Sobirà («ere un *porc fè*» Farrera, 1933).

També és freqüent que tals denominacions s'abreugin en «*porc*» quan s'està parlant de paisatges orogràfics que ja donen lloc a presumir de quina espècie d'animal o porc es tracta: una cova dita «l'*espluga del pòrk*», em diuen a Castellnou de Bassella, perquè se n'hi amagava un (1956); «la Jaça dels *Porcs*», lloc obert dalt d'un calce salvatge i erm a les Corberes (Talteüll, 1960); «Passet dels *Porcs*» entre els penyals encinglerats de la Serra de Segàrria (Gandia-Dènia), 1963. Pel que fa a *javalí*, només és denominació admissible aquest arabisme en el Migjorn valencià (on es pronuncia amb *ġ* i *v* labiodental, i és relíquia dels moriscos), altrament és un castellanisme intolerable introduït per caçadors a sou de senyors castellans (pronunciat o no amb *h*, que és el que se sol fer): a reemplaçar per *senglar*, o *porc senglar*, mot sempre usual pertot.

DERIV.: *Porca*, com a nom de la TRUJA (o BACONA), a penes s'ha usat en català: és característic que fins en el poble de Vistabella, ja fronterer, a l'Alt Maestrat, ho perceben com a mot castellà inequívoc: una font situada just a la frontera lingüística, dalt del Mas de Montsò, però més freqüentada pels aragonesos de Puerto-Mingalvo, és coneguda allà com *Fuente la Puérka*, amb diftong castellà (1961).

Porcada [Lab. 1840]. *Porcal*. *Porcam*. +*Porcaril* 'cort o soll de porcs' ross.: comptes per reparacions del *porcaril* de la vila de Tuir, l'any 1705 (Desplanque, *Archives de Thuir*, 64b); l'*InvLC* dona també documentació, crec medieval, de *porqueril*. *Porcastre* 'porquet que ja no mama' [1439, *DAG.*], «trujes, porcs, *porcastres* y porcells» a. 1588 (Traver, *Antigs. Cast. Pna.*, p. 157): formació ben lògica si fem memòria que, en llatí, -ASTER no era sufix despectiu sinó diminutiu, si bé no tant com -ulus, -ellus. Per dissimilació, el femení *porcastra* es torna mall. *porcasta* («godina és porcella, *porcasta*, truja», AMAlcover, *BDLC* XI, 333); d'on *porcastell* (*BDLC* XIII, 168, 169). «Ses matances --- veurieu tres posts --- totes plenes de trossos des *porcastell* y sa *porcasta*, y --- atlotes que fan tayades ---», AMAlcover (*Contarelles*, 16).

Porcater [1510, *DAG.*; 'guardia de porcs', *DTO*. 1647]. *Porcatera* 'corral de porcs' val.: «Amics, sabeu lo que vos dic? Que si anem així, en compte de pàtria farem una *porcatera*», ErnMtzFerrando, «El Camí», 30-ix-1933; els escrits del qual farien de bon rellegir